SHIVAJI UNIVERISTY, KOLHAPUR-416 004. MAHARASHTRA
PHONE : EPABX-2609000 GRAM : UNISHIVAJI
website- www.unishivaji.ac.in FAX 0091-0231-2691533 & 0091-0231-2692333 – BOS - 2609094
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर – 416004
दुरध्वीः (ईपीएबीएक्स) २६०९००० (अभ्यास मंडळे विभाग– २६०९०९४) तार : युनिशिवाजी
फॅक्स : ००९१-०२३१-२६९१५३३ व २६९२३३३.e-mail:bos@unishivaji.ac.in

B
Accredited By NAAC
(2009)

SU/BOS/Arts & Fine Arts / 3752 Date : 24/08/2011

The Head,
Department of Marathi,
Shivaji University,
Kolhapur.

Subject: - Regarding revised syllabi of M.A. I & II Marathi (Academic Flexibility & Credit System) under the Faculty of Arts & Fine Arts.

Sir/Madam,

With reference to the subject mentioned above, I am directed to inform you that the university authorities have accepted and granted approval to the revised syllabi of M.A.I & II Marathi (Academic Flexibility & Credit System) under the Faculty of **Arts & Fine Arts.**

1) The revised syllabi will be implemented from the academic year 2011-2012 i.e. from June, 2011 onwards. A soft copy i.e. C.D. containing this syllabi is enclosed herewith and also available on university website www. unishivaji.ac.in.

2) Further, it is hereby informed that the question papers on the pre-revised syllabi of above mentioned subjects will be set for the examinations to be held in October, 2011 and April, 2012. These two chances are available for repeater students, if any.

You are therefore requested to bring this to the notice of all students and teachers concerned.

Thanking you,

Yours faithfully,
Sd/-
Dy. Registrar
(Board of Studies Section)

Copy to :-

1 **Dean, Arts & Fine Arts Faculty**
2 **Chairman, BOS in Marathi**
3 **Appointment Section**
4 **Affiliation Section (P.G.)**
5 **O.E. II Section**
6 **Computer Center**

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

मराठी विभाग

एम.ए.(सुधारित अभ्यासक्रम)सन २०११–१२ पासून

प्रास्ताविक

१. एम.ए. मराठीसाठी २००८–२००९ पासून सत्रपद्धतीचा आणि श्रेणीपध्दतीचा अवलंब केला आहे.

२ .एम.ए.भाग –१ साठी २०११–२०१२ या शैक्षणिक वर्षापासून सुधारित अभ्यासक्रम लागू होईल तर एम.ए.भाग २ साठी २०१२–१३ या शैक्षणिक वर्षापासून सुधारित अभ्यासक्रम लागू होईल.
३. या अभ्यासक्रमाचे आवश्यक अभ्यासपत्रिका,ऐच्छिक अभ्यासपत्रिका आणि विशेष अभ्यासपत्रिका असे तीन गट करण्यात आले आहेत.
४ .प्रत्येक विद्यार्थ्यास प्रत्येक सत्रासाठी १०० गुणांच्या चार अभ्यासपत्रिका अभ्यासाव्या लागतील. त्यात आवश्यक अभ्यासपत्रिकांची संख्या दोन असेल. प्रत्येक सत्रातील ऐच्छिक अभ्यासपत्रिकेतून एक अभ्यासपत्रिका घेता येईल. आणि प्रत्येक सत्रातील तीन विशेष अभ्यासपत्रिकेतून एका विशेष अभ्यासपत्रिकेची निवड विद्यार्थ्यांना करता येईल.
५. प्रथम सत्रासाठी जी विशेष अभ्यासपत्रिका निवडली असेल तीच अभ्यासपत्रिका चौथ्या सत्राअखेरपर्यत विद्यार्थ्यास घेणे बंधनकारक राहील.
६. विशेष अभ्यासपत्रिकेसाठी चौथ्या सत्रात निवडलेल्या विषयांच्या अनुषंगाने १०० गुणांसाठी एक लघुशोधनिबंध लिहावा लागेल. हा शोधनिबंध शिक्षक तपासून गुणदान करतील आणि हे गुण थेट परीक्षा विभागाकडे पाठविले जातील. त्यांची वेगळी लेखी परीक्षा असणार नाही.
७. प्रत्येक अभ्यासपत्रिका १०० गुणांची असेल. त्याची विभागणी ८०–२० अशी असेल. ८० गुणांची विद्यापीठ लेखी परीक्षा असेल. तर २० गुण अंतर्गत मूल्यामापनासाठी असतील. निबंधवाचन,कृतिसत्र यासाठी २० गुण असतील. एम.ए.भाग – २ चौथ्या सत्रातील विशेष अभ्यासपत्रिके अंतर्गत लघुशोधनिबंध १०० गुणांचा असल्याने तेथे ८०–२० अशी गुणविभागणी असणार नाही

एम.ए भाग –१ (प्रथम सत्र)

आवश्यक अभ्यासपत्रिका

MRC 1 -साहित्यविचार
MRC 2- आधुनिक मराठी वाड्.मयाचा इतिहास
(इ.स.१८०० ते इ.स.१९२०)

ऐच्छिक अभ्यासपत्रिका (या पैकी कोणतीही एक अभ्यासपत्रिका निवडता येईल.)
MRO 1A एका लेखकाचा अभ्यास : मध्ययुगीन – चोखामेळा
MRO 1B साहित्याची : सांस्कृतिक पार्श्वभूमी
MRO1C भारतीय साहित्य
MRO 1D लोकप्रिय साहित्य

MRO 1E वैचारिक वाङ्मय

विशेष अभ्यासपत्रिका (या पैकी कोणतीही एक अभ्यासपत्रिका निवडता येईल.)

MRS 1A संज्ञापन तत्त्व आणि प्रकार
MRS 1B लोकसाहित्य : स्वरूप आणि व्याप्ती
MRS 1C साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास

टीप :– ऐच्छिक अभ्यासपत्रिका MRC 1B,C,D,E या अभ्यासपत्रिका क्रेडिट शेअरिंगसाठी घेता येईल.

एम.ए भाग –१ (द्वितीय सत्र)

आवश्यक अभ्यासपत्रिका

MRC 3 - साहित्यसमीक्षा
MRC4 - आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास
(इ.स.१९२० ते इ.स.२०००)

ऐच्छिक अभ्यासपत्रिका (या पैकी कोणतीही एक अभ्यासपत्रिका निवडता येईल.)

MRO 2A एका लेखकाचा अभ्यास :अर्वाचीन दुर्गा भागवत
MRO 2B दक्षिण महाराष्ट्रातील साहित्य परंपरा
MRO 2C निबंधाची लेखनपद्धती
MRO 2D साहित्याचा आस्वाद
MRO 2E मराठी लोकरंगभूमी

विशेष अभ्यासपत्रिका (या पैकी कोणतीही एक अभ्यासपत्रिका निवडता येईल.)
MRS 2A सर्जनशील लेखनप्रक्रिया
MRS 2B लोकसाहित्य : अभ्यास आणि संशोधन
MRS 2C दलित साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास

टीप :– ऐच्छिक अभ्यासपत्रिका MRO 2B, ,D,E या अभ्यासपत्रिका क्रेडिट शेअरिंगसाठी घेता येईल.

एम.ए भाग –२ (तृतीय सत्र)

आवश्यक अभ्यासपत्रिका

MRC 5 - वर्णनात्मक भाषाविज्ञान
MRC 6 – एका वाड्.मयप्रकाराचा अभ्यास : कादंबरी

ऐच्छिक अभ्यासपत्रिका (या पैकी कोणतीही एक अभ्यासपत्रिका निवडता येईल.)

MRO 3A संवादमाध्यमे आणि मराठी भाषा
MRO 3B विश्वसाहित्य
MRO 3C तौलनिक साहित्याभ्यास : तात्त्विक विचार
MRO 3D विज्ञान साहित्य
MRO 3E विशिष्ट वाड्.मयीन कालखंडाचा अभ्यास : मध्ययुगीन (पद्य)

विशेष अभ्यासपत्रिका_(या पैकी कोणतीही एक अभ्यासपत्रिका निवडता येईल.)

MRS 3A उपयोजित लेखनप्रक्रिया
MRS 3B मराठी लोकसाहित्य
MRS 3C ग्रामीण साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास

टीप :– ऐच्छिक अभ्यासपत्रिका MRO 3 A,B, Dया अभ्यासपत्रिका क्रेडिट शेअरिंगसाठी घेता येईल.

एम.ए भाग –२ (चतुर्थ सत्र)

आवश्यक अभ्यासपत्रिका

MRC 7 - मराठीचा भाषिक अभ्यास
MRC 8 – निवडक मराठी कादंबऱ्यांचा अभ्यास

ऐच्छिक अभ्यासपत्रिका (या पैकी कोणतीही एक अभ्यासपत्रिका निवडता येईल.)

MRO 4A व्यवहारोपयोगी मराठी
MRO 4B अनुवाद प्रक्रिया
MRO 4C निवडक साहित्यकृतींच्या आधारे तौलनिक साहित्याभ्यास
MRO 4D आदिवासी साहित्य
MRO 4E विशिष्ट वाङ्मयीन कालखंडाचा अभ्यास : मध्ययुगीन (गद्य)
MRO 4 F समाजभाषाविज्ञान

विशेष अभ्यासपत्रिका_(या पैकी कोणतीही एक अभ्यासपत्रिका निवडता येईल.)

MRS 4A लघुशोधनिबंध (सर्जन आणि उपयोजन)
MRS 4B लघुशोधनिबंध (लोकसाहित्य)
MRS 4C लघुशोधनिबंध (साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास)

टीप :– ऐच्छिक अभ्यासपत्रिका MRO 4 A,B, D,F या अभ्यासपत्रिका क्रेडिट शेअरिंगसाठी घेता येईल.

एम.ए.भाग १ (प्रथम सत्र)

आवश्यक अभ्यासपत्रिका

MRC 1 साहित्यविचार

घटक १ साहित्याचे स्वरुप

ललित आणि ललितेतर साहित्य/साहित्याचे घटक/साहित्याचा माध्यमविचार/साहित्याची शैली/साहित्याचे प्रयोजन/साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया/साहित्य आणि इतर ललित कला/साहित्य आणि तत्त्वज्ञान

घटक २ पौर्वात्य आणि पाश्चिमात्य साहित्यविचार

प्रमुख साहित्य विचारांचे विवेचन रस, ध्वनी,रीती,वक्रोक्ती व इतर पौर्वात्य विचारांचे विवेचन, प्लेटो, ॲरिस्टॉटल, लॉजायनस, कोलरिज, इलियट,रिचर्डस, मार्क्स, फ्रॉइड, ल्युकाच, क्रांट आदींच्या अनुषंगाने विवेचन

घटक ३ साहित्यातील संप्रदाय

वादसंकल्पनेचे विवेचन व वादाचे वर्गीकरण/अभिजातवाद, सौंदर्यवाद व वास्तववाद यांचे विवेचन/महत्वाच्या वादांचा आढावा/मराठीतील वादप्रवृत्ती

घटक ४ साहित्य आणि सौंदर्यशास्त्र

सौंदर्यशास्त्राची संकल्पना/पाश्चिमात्य आणि भारतीय सौंदर्यशास्त्रातील सिद्धांत/साहित्यव्यवहार आणि सौंदर्यशास्त्र अंत:संबंध

संदर्भ ग्रंथ

१. साहित्य स्वरूप आणि समीक्षा — वा.ल.कुलकर्णी
२. सौंदर्य आणि साहित्य — बा.सी.मर्ढेकर
३. मराठी टीकाकार — गं.ना.जोगळेकर
४. साहित्यातील संप्रदाय — रा.शं.वाळिंबे
५. साहित्य सिद्धांत — (अनु)स.गं.मालशे
६. विचारसौंदर्य — वा.म.जोशी
७. साहित्यविचार आणि सौंदर्यशास्त्र — रा.भा.पाटणकर
८. आधुनिक समीक्षा सिद्धांत — मिलिंद मालशे, अशोक जोशी
१०. सौंदर्यमीमांसा — रा.भा.पाटणकर
११ वाङ्.मयीन संज्ञा संकल्पना कोश — संपा.डहाके, गणोरकर
१२ साहित्यशास्त्र स्वरूप आणि समस्या — वसंत पाटणकर
१३ साहित्यविचार — अ. वा. कुलकर्णी

MRC 2 आधुनिक मराठी वाङ्.मयाचा इतिहास : १८०० ते १९२०

घटक १ वाङ्.मयेतिहास संकल्पना व स्वरुप

घटक २ १८०० ते १८७५

घटक ३ १८७५ ते १९००

घटक ४ १९०० ते १९२०

(वरीलप्रमाणे कालखंडाचे टप्पे करून त्यात्या टप्प्यातील कविता,कथा,कादंबरी,नाटक आणि अन्य साहित्य प्रकारांच्या प्रेरणा व प्रवृत्तीच्या आधारे अभ्यास करणे)

संदर्भ ग्रंथ

१.अर्वाचीन मराठी गद्याची पूर्वपीठिका – ग.ं.बा.सरदार
२.मराठी गद्याचा इंग्रजी अवतार – द.वा.पोतदार
३.मराठी वाड्.मयाचा इतिहास (खंड ४ व ५) रा.श्री.जोग
४.प्रदक्षिणा (भाग १ व २) कॉन्टिनेंटल प्रकाशन
५.मराठी वाड्.मयाचा विवेचक इतिहास – प्र.न.जोशी
६.मराठी कथा : उद्‌गम आणि विकास – इंदुमती शेवडे
७ आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १व २– अ. ना. देशपांडे

ऐच्छिक अभ्यासपत्रिका

MRO 1 A एका लेखकाचा अभ्यास : प्राचीन चोखामेळा

श्री संत चोखामेळा, चरित्र व अभंग, संपा.स.बा.कदम, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर.

संदर्भ ग्रंथ

महाद्वाराच्या पायरीशी : ल.रा.नसिराबादकर, हे.वि.इनामदार
संतसाहित्याची सामाजिक फलश्रुती : गं. बा. सरदार
प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप – ह. श्री. शेणोलीकर
जोहार मायबाप – माधवराव सूर्यवंशी
श्री संत चोखामेळा महाराज चरित्र – सं. बा. कदम

MRO 1 B साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी

घटक १ संस्कृतीची संकल्पना आणि स्वरुप
घटक २ संस्कृती आणि इतिहास
घटक ३ संस्कृती आणि साहित्य : अंत:संबंध
घटक ४ साहित्याभ्यासाची सांस्कृतिक दृष्टी

संदर्भ ग्रंथ :–

१. भारतीय संस्कृती – साने गुरुजी
२. भारतीय तत्त्वज्ञान – श्रीनिवास दीक्षित
३. इहवादी संस्कृतीचा शोध – श्रीपाल सबनीस

४ महाराष्ट्र संस्कृतीचे तात्त्विक अधिष्ठान — द.ह.अग्निहोत्री
५.महाराष्ट्र जीवन — खंड १ व २ — गं.बा.सरदार
६मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी — गो.म. कुलकर्णी
७ महाराष्ट्राचा सांस्कृतिक इतिहास — शं.दा.पेंडसे
८.पाच भक्ती संप्रदाय — र.रा.गोसावी.
९ सत्यशोधकी जलसे — संभाजी खराट
१० आंबडेकरी जलसे — भगवान ठाकूर
११ साहित्य इतिहास आणि संस्कृती — वसंत आबाजी डहाके

MRO 1 C भारतीय साहित्य

१.भारतीय साहित्याची संकल्पना
२.आपण जे पाहतो. मंगलेश डबराल अनु.बळवंत जेऊरकर साहित्य अकादमी
३.पगला घोडा : बादल सरकार/अनु.अमोल पालेकर/पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
४.पूल नसलेली नदी—प्रफुल्ल शिलेदार/मानसी/संपा—कविता महाजन
मनोविकास प्रकाशन

MRO 1 D लोकप्रिय साहित्य

घटक १ लोकप्रिय साहित्याची संकल्पना, गंभीर, साहित्य,सीमावर्ती आणि लोकप्रिय साहित्य संकल्पनात्मक भेद
घटक २ वाचकाभिरुची आणि लोकप्रिय साहित्य
वाचकांच्या अभिरुचीचे विविध स्तर आणि लोकप्रिय साहित्य यांचा संबंध
घटक ३लोकप्रिय साहित्य : समाज , संस्कृति आणि वाड्.मयव्यवहार
घटक ४व.पु.काळे यांच्या 'पार्टनर' या साहित्यकृतीचे विवेचन

संदर्भ ग्रंथ :—
१.साहित्याचा अवकाश — नागनाथ कोत्तापल्ले
२.कादंबरी आणि मराठी कादंबरी— उषा हस्तक
३.साहित्यप्रत्यय—भा.ल.भोळे
४.टीकास्वयंवर — भालचंद्र नेमाडे
५.धार आणि काठ— नरहर कुरुंदकर
६.मराठी कथेची स्थिती आणि गती— अंजली सोमण

७.प्रतिष्ठान, कादंबरी विशेषांक—जानेवारी १९८१
८ लोकप्रिय साहित्य विशेषांक— परिवर्तनाचा वाटसरु दिवाळी १९९९
९. देशीवाण— चंद्रकांत बंदिवडेकर

MRO 1 E वैचारिक वाड्.मय

घटक १. वैचारिक वाड्.मय : संकल्पना व स्वरुप
घटक २ वैचारिक वाड्.मय : आशयनिष्ठ वर्गीकरण
(धार्मिक, सामाजिक, शैक्षणिक, आर्थिक, राजकीय,सांस्कृतिक)
घटक ३ वैचारिक वाड्.मय : निबंध आणि ललित निबंध
घटक ४ वैचारिक वाड्.मय :आणि तत्त्वज्ञान

संदर्भ ग्रंथ

१.वाड्.मयीन निबंध — रा.ग.जाधव
२.दलित वैचारिक वाड्.मय — गंगाधर पानतावणे
३.आधुनिक मराठी वाड.मयाचा इतिहास — (संपा)रा.श्री.जोग व इतर, म.सा.प.पुणे
४.प्रदक्षिणा खंड १ व २(संपा) अनिरुध्द कुलकर्णी, कॉन्टिनेंन्टल प्रकाशन पुणे.
५. आंबेडकरोत्तर दलित वैचारिक वाड्.मय — नीलकंठ शेरे, सुविद्या प्रकाशन पुणे
६. मराठी निबंध उद्गम आणि विकास — गिरीश मोरे, स्वरूप प्रकाशन औरंगाबाद

विशेष अभ्यासपत्रिका

MRS 1A संज्ञापन : तत्त्व आणि प्रकार

घटक १ संज्ञापन म्हणजे? संज्ञापन प्रक्रियेचे विवेचन/ संज्ञापन शास्त्रातील विविध सिद्धांत/संज्ञापनाची कार्ये/श्रवण—बोधन—संकल्पना यांचे विवेचन
घटक २ अभाषिक व भाषिक संज्ञापन भाषेतर संज्ञापन साधन व त्यांद्वारे होणाऱ्या संज्ञापनाचे स्वरुप/अभाषिक संज्ञापनाचे विशेष व मर्यादा /नमुन्यांचा अभ्यास/भाषेची गरज/ संज्ञापनाच्या गरजेनुसार बदलत जाणारी भाषा/भाषेवर परिणाम करणारे घटक (काळ, समाज इत्यादी)
घटक ३ उपयोजित संज्ञापन
उपयोजित संज्ञापन स्वरुप / प्रचार—प्रसार—प्रबोधन—उद्‌बोधन विक्रीवृद्धी इत्यादीसाठी केल्या जाणाऱ्या संज्ञापनाचे स्वरुप/वैशिष्टये/अभाषिक व भाषिक उपयोजित संज्ञापनाच्या नमुन्यांचा अभ्यास
घटक ४ सर्जनशील व उपयोजित संज्ञापनाचे स्वरूप साहित्य—शिल्प—नृत्य—संगीत—नाटय इत्यादी कलांचे संज्ञापन / वैशिष्टये/सर्जनशील संज्ञानाचे घडणारे मानवी जीवनदर्शन, तत्त्वज्ञानात्मक दर्शन रुपतत्त्वाचे दर्शन, सौंदर्यनुभवाचे दर्शन यांचे विवेचन/भाषिक आणि अभाषिक सर्जनशील संज्ञापनाच्या नमुन्यांचा अभ्यास
टिप :— विद्यार्थ्याकडून विविध संज्ञापन प्रकाराद्वारे संज्ञापनाचे प्रयोग करवून घेणे. विद्यार्थ्यांना लेखनास प्रवृत्त करणे

संदर्भ ग्रंथ :—

संवादाची मूलभूत तंत्रे व कौशल्ये — यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ प्रकाशन
सृजनात्मक लेखन — आनंद पाटील
साहित्याची निर्मिती प्रक्रिया — आनंद यादव

जाहिरात – यशोदा भागवत, मौज प्रकाशन गृह, २००७
माध्यम चित्रवाणी – आकाशानंद, ग्रंथकार मुंबई
मराठी नाटयलेखन तंत्राची वाटचल – रवींद्र कुलकर्णी, व्हीनस, पुणे
माध्यम : भाषा आणि भाषा व्यवहार – अशोक केळकर
सर्जनशोध आणि लिहिता लेखक – विलास सारंग, मौज प्रकाशन गृह २००७
रूजुवात – अशोक केळकर

MRS 1B लोकसाहित्य : स्वरुप आणि व्याप्ती

घटक क.1 लोकसाहित्याची संकल्पनाःव्याख्या, स्वरूप, व्याप्ती. पाश्चात्यविचार, भारतीय पातळीवरील विचार
घटक क.2 लोकसाहित्याचा अभ्यास : पूर्वपीठिका, सद्यःस्थिती. लोकसाहित्य, लोकसंस्कृती लोकमानस
घटक क.3 लोकसाहित्याचे संप्रदाय व अभ्यासपध्दती :
भाशाशास्त्रीयसंपद्राय,निसर्गरूपवादी संपद्राय, भ्रांतकल्पनावादी संप्रदाय, हेतुकथावादीसंप्रदाय, संप्रसारणवादी संप्रदाय मानवशास्त्रीयसंप्रदाय,अवशेशवादी संप्रदाय, ऐतिहासिक–भौगोलिक संप्रदाय,मानसशास्त्रीय संप्रद्राय, वर्णनात्मक अभ्यासपध्दती, तुलनात्मक अभ्यासपध्दती, संरचनात्मक अभ्यासपध्दती, कार्यान्वयी अभ्यासपध्दती संदर्भान्वयी अभ्यासपध्दती
घटक क.4 लोकसाहित्य व लिखित साहित्यःपरस्परसंबंध :
लोकसाहित्य–लिखितसाहित्य अन्योन्याश्रित संबंध, साधर्म्य–वैधर्म्य, लोककलावंत आणि लेखकाची निर्मिती, लोकसाहित्य आणि लिखित साहित्य देवाणघेवाण

संदर्भग्रंथ :–

1. लोकसाहित्याचे स्वरुप– प्रभाकर मांडे, परिमल प्रका. औरंगाबाद
2. लोकसाहित्यमीमांसा– विश्वनाथ शिंदे, स्नेहवर्धन प्रका.पुणे.
3. लोकसाहित्याची रूपरेखा– दुर्गा भागवत, वरदाबुक्स, मुंबई
4. लोकसाहित्य की भूमिका– कृश्णदेव उपाध्याय, साहित्यभवन प्रा.लि.इलाहाबाद
5. लोकसाहित्य का अध्ययन– त्रिलोचन पांडे, लोकभारती प्रका.इलाहाबाद
6. फोर आर्किटाइप्स– सी.जी.युंग, रोलेज ॲंड केगन लंडन
7. पिझंट सोसायटी ॲन्ड कल्चर– रॉबर्ट रेडफिल्ड, द युनिव्हर्सिटी ऑफ शिकागो
8. लोकसाहित्यविज्ञान– डॉ.सत्येद्र , शिवलाल अग्रवाल कं.
9 लोकसाहित्य संकल्पना संकल्पना व स्वरूप – मोहन पाटील

MRS 1C साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास

घटक १ साहित्य आणि सामाजिक दृष्टी
स्वतंत्र विद्याशाखीय संकल्पना/स्वरुप –आणि– व्याप्ती– हेतू–पध्दती
घटक २ तात्त्विक विवेचन :
पाश्चात्य व भारतीय विचार, लेन,एस्कार्पिट,फुको,गोल्डमन,मार्क्स,एंगल्स,रेनेवेलेक, आदी पाश्चात्य व का.बा.मराठे, महात्मा फुले,म.गो.रानडे, वा.ब.पटवर्धन, वि.का.राजवाडे, श्री.व्यं.केतकर, डॉ.बाबासाहेब आंबडेकर, लालजी पेंडसे आदी भारतीय विचारवंताच्या आधारे विवेचन. भारतीय स्वातंत्र्योत्तर विचार.
घटक ३ लेखकनिष्ठ व साहित्यकृतीनिष्ठ विचार
लेखकाची घडण/व्यक्तित्व/दृष्टिकोण/विचारधारा आदींच्या आधारे विवेचन/सामाजिक परिस्थिती व कलारुपे यांचा संबंध/कलारुपातील बदल व सामाजिक स्थित्यंतरे/वाङ्.मयप्रकारांची उत्क्रांती/साहित्यकृतीच्या विविध घटकांचे सामाजिक पर्यावरणाशी नाते
घटक ४ वाचक आणि परिस्थितीनिष्ठ विचार
वाचकाभिरुचीचा समाजशास्त्रीय विचार/अभिरुचीचा निर्मितीवरील परिणाम/सामाजिक प्रेरणा व वाङ्. मयीन प्रेरणा/चळवळी व साहित्य/साहित्य निर्मितीवर प्रभाव टाकणारे घटक

संदर्भ ग्रंथ
१.साहित्य आणि समाज –गो.मा.पवार गौरव ग्रंथ, प्रा.नागनाथ कोत्तापले व इतर, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे २००७
२.साहित्य, समाज आणि संस्कृती – दिगंबर पाध्ये, लोकवाङ्.मय गृह ,मुंबई,
३.साहित्य आणि सामाजिक संदर्भ :– अंजली सोमण, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
४.समाज आणि साहित्य – सदा कऱ्हाडे, लोकवाङ्.मयगृह, मुबई
५.मार्क्सवादी साहित्यविचार – के.रं.शिरवाडकर
६.मराठी कादंबरी समाजशास्त्रीय समीक्षा – रवींद्र ठाकूर, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे.

द्वितीय सत्र एम.ए.भाग १

आवश्यक अभ्यासपत्रिका

MRC 3 साहित्य समीक्षा

घटक १ समीक्षेचे स्वरुप आणि संकल्पना

उद्दिष्टे,समीक्षेच्या पायऱ्या, कार्य व उद्‌दिष्ट, चांगल्या समीक्षकासाठी आवश्यक क्षमता, साहित्यप्रकारलक्ष्यी/माध्यमलक्ष्यी/संस्कृति लक्ष्यी समीक्षा

घटक २ साहित्य समीक्षेतील संकल्पना आणि पध्दती

साहित्य समीक्षेसाठी सिध्दांतव्यूह म्हणून मान्य झालेल्या विविध पध्दतींचे विवेचन/समीक्षेचे इतर विद्याक्षेत्रांशी आदान–प्रदान, साहित्यातील मूल्यभावाचे समीक्षा दृष्टीने केलेले विवेचन

घटक ३ मराठी समीक्षेची वाटचाल

मराठीतील प्रमुख सिध्दांत आणि समीक्षकांच्या अनुषंगाने

घटक ४ वाङ्.मयीन अभिरुची

अभिरुचीची संकल्पना, अभिरुचीचे स्वरुप व वैशिष्टये, अभिरुचीवर परिणाम करणारे घटक, वाङ्. मयव्यवहाराशी असणारा अंत:संबंध

संदर्भ ग्रंथ

१.आधुनिक समीक्षा सिध्दांत – मिलिंद मालशे , अशोक जोशी
२.साहित्यशास्त्र : स्वरुप आणि समीक्षा – वसंत पाटणकर
३.परंपरा आणि नवता – गो.वि.करंदीकर
४.समीक्षेतील नव्या संकल्पना – संपा.मनोहर जाधव
५.समीक्षेची नवी रूपे – गंगाधर पाटील
६ अभिरुची ग्रामीण व नागर – संपा. गो. म. कुलकर्णी
७.सृष्टी, सौदर्य आणि साहित्यमूल्य – शरदच्चंद्र मुक्तिबोध
८.वाङ्.मय संज्ञा संकल्पना कोश – संपा.गणोरकर, डहाके.
९ समीक्षा पद्धती : सिद्धांत आणि उपयोजन – रवींद्र ठाकूर, नंदकुमार मोरे

MRC 4 आधुनिक मराठी वाङ्.मयाचा इतिहास १९२०–२०००

घटक १ १९२० ते १९४०
घटक २ १९४० ते १९६०
घटक ३ १९६० ते १९८०
घटक ४ १९८० ते २०००

(प्रस्तुत कालखंडातील कथा, कादंबरी, नाटक , कविता आणि स्फुट वाङ्.मयांच्या प्रेरणा व प्रवृत्तींच्या अनुषंगाने विचार)

संदर्भ ग्रंथ

१.अर्वाचीन मराठी गद्याची पूर्वपीठिका – गं.बा.सरदार
२.मराठी वाड्.मयाचा इतिहास (खंड ४ व ५)रा.श्री.जोग
३.प्रदक्षिणा (भाग १ व २)कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन
४.मराठी वृत्तपत्रांचा इतिहास – रा.के.लेले
५ धार आणि काठ – नरहर कुरुंदकर
६. मराठी वाड्.मयांचा विवेचक इतिहास– प्र.न.जोशी
७.मराठी कादंबरी पहिले शतक – कुमुमावती देशपांडे
८.मराठी कथा : उद्‌गम आणि विकास – इंदुमती शेवडे
९.मराठी कविता : स्वरुप आणि विवेचन – निशिकांत ठकार
१०मराठी कादंबरीचा इतिहास – चंद्रकांत बांदिवडेकर
११ मराठी वाड्.मयाचा इतिहास खंड ६–संपा. गो. म. कुलकर्णी
१२. मराठी वाड्.मयाचा इतिहास खंड ७–संपा. रा. ग. जाधव

MRO 2A एका लेखकाचा अभ्यास : अर्वाचीन:दुर्गा भागवत

१.ऋतुचक्र
२.व्यासपर्व
३.अस्वल
४.धर्म आणि लोकसाहित्य

संदर्भ ग्रंथ
ऐसपैस गप्पा गप्पा दुर्गा भागवतांशी – प्रतिभा रानडे

(MRO 2B)दक्षिण महाराष्ट्रातील साहित्य परंपरा

१.साखर फेरा – मोहन पाटील, कॉन्टिनेटल प्रकाशन,
२.चिताक – महादेव मोरे, मेहता प्रकाशन
३.नागीण – चारुता सागर मॅजेस्टिक, मुंबई
४.डोह :– श्रीनिवास विनायक कुलकर्णी , मौज प्रकाशन

संदर्भ ग्रंथ :–
महोदव मोरे यांचे साहित्य – संजय पाटील ,
मराठी ग्रामीण कादंबरी – डॉ.रवींद्र ठाकूर,
मराठी कथेची सद्य:स्थिती – अंजली सोमण

MRO 2C निबंधाची लेखनपध्दती

१निबंध लेखन पध्दती : स.गं.मालशे
२सर्वसामान्य विषयावरील निबंध
३वाड्.मयीन निबंध :– रा.ग.जाधव
४समकालीन प्रश्न / समस्येवरील निबंध – चं.भा.कदम शब्दालय

संदर्भ ग्रंथ :
१.शोधनिबंधाची लेखननध्दती – स.ग.मालशे
२.वाङ्.मयीन निबंध – रा.ग.जाधव

MRO 2 D साहित्याचा आस्वाद

घटक १ साहित्याची संकल्पना

ललित साहित्याची संकल्पना/इतर ललित कलांशी नाते/माध्यमाचे वेगळेपण आणि बलस्थाने/विविध रुपबंध (forms)व त्यांचे वेगळेपण/

घटक २ आस्वादाची संकल्पना

आस्वाद म्हणजे काय? व्यक्तीची संवेदनशीलता, आत्मभान, संस्कृती, समाज,अनुभव घेण्याची पध्दत, कलात्मक साक्षरता यांचा आस्वादप्रक्रियेशी संबंध/कलाकृतीमधल्या विविध घटकांच्या संस्काराचे स्वरुप /सौंदर्यतत्वाचे विवेचन/साहित्यप्रकारांचे करार/आस्वाद आकलन–मूल्यमापन यांचा परस्परसंबंध

घटक ३. आस्वाद आणि आस्वादक

आस्वाद प्रक्रियेच्या समृध्देसाठी करावयाचे संस्कार/आस्वादांच्या लाभांचे विवेचन/कलाप्रत्ययात आस्वादाने होणाऱ्या अधिकतेचे विवेचन

घटक ४ कृतिसत्र

प्रत्येक विद्यार्थ्यास एक साहित्यकृती निवडण्यास सांगून त्यावर आस्वादक टिपण तयार करावयास सांगणे / प्रत्येक टिपणावर खुली चर्चा घडविणे

संदर्भ ग्रंथ
१.कविता आणि रसिकता – रा.ग.जाधव
२.आस्वाद – प्रभाकर पाध्ये
३.साहित्य अध्यापन आणि प्रकार : वा.ल.कुलकर्णी गौरव ग्रंथ,
संपा.सुधीर रसाळ व इतर मौज, मुंबई
४.सौंदर्यामीमांसा – रा.भा.पाटणकर
५.सौंदर्यनुभव – प्रभाकर पाध्ये
६.किमया – माधव आचवल.

MRO 2E मराठी लोकरंगभूमी

घटक १. मराठीतील प्रयोगरुप लोककला
घटक २ मराठी लोकरंगभूमीचे स्वरुप व विकास
घटक ३ मराठी लोकरंगभूमीची वैशिष्टये आणि वेगळेपण
घटक ४ लोक आणि नागर रंगभूमी : अंत:संबंध

संदर्भ ग्रंथ
१.भारतीय रंगभूमीच्या शोधात – रा.चिं.ढेरे
२.नाटकातील मिथक – राजीव नाईक

३.लोकनागर रंगभूमी – तारा भवाळकर
४.मराठी लोकनाटय तमाशा – नामदेव व्हटकर
५.लोकनाटयाची परंपरा – वि.कृ.जोशी
६.लोकरंगभूमी – प्रभाकर मांडे
७. भारत के लोकनाटय – डॉ.शिवकुमार माथुर
८.पारंपरिक मराठी तमाशा आणि आधुनिक वगनाटय – विश्वनाथ शिंदे
९.मराठी नाटक आणि रंगभूमी – संपा. विश्वनाथ शिंदे, हिमांशू स्मार्त

द्वितीय सत्र एम.ए.भाग १

विशेष अभ्यासपत्रिका

MRS 2 A सर्जनशील लेखन प्रक्रिया

घटक क्र.१ सर्जन प्रक्रिया
प्रक्रियचे विवेचन/सर्जनशीलतेवर परिणाम–संस्कार करणाऱ्या घटकांचे विवेचन/लेखकाचे व्यक्तिमत्त्व, संस्कृती,कलाप्रकार,माध्यम,समाज,सौदर्य संकल्पना, घाटाची संकल्पना इत्यादींचे विवेचन.
घटक क्र.२ सर्जनशील वाङ्.मयप्रकारांचे स्वरुप
कथा–कादंबरी–नाटक–कविता या प्रमुख प्रकारांची निर्मिती प्रक्रिया/सरंचनाविशेषरुत्त्वे–सौंदर्यतत्वे–आक्षय विशेष यांचे विवेचन/शक्य तितक्या भाषांमधले नमुने अभ्यासणे/साहित्येतर ललित कलांच्या विवेचनाची जोड द्यावी.
घटक क्र.३ सर्जनशील लेखन आणि भाषा वापर
भाषा माध्यमाचे स्वरूप /पाश्चात व पौर्वात्त्य विचार/भाषा माध्यमाची बलस्थाने व संस्कार/वाङ्.मय प्रकारानुरूप भाषा/भाषिक सर्जनाचे महत्त्व/मान्यताप्राप्त, महत्त्वाच्या नमुन्यानुसार विवेचन
घटक क्र.४ प्रत्यक्ष लेखन
विद्यार्थ्याकडून प्रत्यक्ष लेखन करवून घेणे/वाङ्.मयप्रकार निवडण्याचे स्वातंत्र्य देणे/लिखाणावर वर्गात चर्चा घडविणे/लिखाणाचे किमान दोन खर्डे /अभिवाचन, सादरीकरण घडविणे

संदर्भ ग्रंथ
१.सर्जनात्मक लेखन – आनंद पाटील
२.साहित्याची निर्मिती प्रक्रिया – आनंद यादव
३सृजनशीलता आणि लिहिता लेखक – विलास सारंग
४.संवादाची मूलतत्त्वे – यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ प्रकाशन

MRS 2 B लोक साहित्य : अभ्यास आणि संशोधन

घटक क.1 लोकसाहित्याभ्यासाचे महत्त्व :
लोकसाहित्याभ्यासाचा आढावा, फोकलोर आणि फोकलिटरेचर, लोकसाहित्याभ्याचे महत्त्व, ग्रा. मीण, दलितसाहित्य आणि लोकसाहित्य
घटक क.2लोकसाहित्यातील समाजजीवन :
लोककथा, लोकगीत, म्हणी, वाक्प्रचार, प्रयोगरुप लोककलांच्यासंदर्भात, रचनांबध, भाषा
घटक क.3.
लोकसाहित्यातील आदिबंध,कल्पनाबंध, लोकसाहित्याचे विनोद
घटक क.4 लोकसाहित्य संशोधन :
लोकसाहित्यासंशोधनाच्यापध्दती, संकलन स्वरुप, संकलनातील अडचणी उपाय
लोकसाहित्यसामुग्रींचे विश्लेषण, मूल्यमापन लोकसाहित्य संशोधनाच्या नव्या दिशा.

संदर्भग्रंथ
1.प्रभाकर मांडे, लोकसाहित्याचे अंतःप्रवाह,कॉन्टिनेंटल प्रका.पुणे
2.रा.चि.ढेरे,लोकसाहित्य शोध आणि समीक्षा,श्रीविद्या प्रका.पुणे
3.विश्वनाथ शिंदे, लोकसाहित्यमीमांसा, स्नेहवर्धन प्रका.पुणे.
4.वसंत जोशी, भाशा व साहित्यसंशोधन खंड 2 व 3 रा महाराष्ट्र साहित्य परिशद, पुणे
5.गंगाधर मोरजे, लोकसाहित्य क्षेत्रीय अभ्यास पद्मगंधा प्रका.पुणे
6 विश्वनाथ शिंदे,शोधयात्रा रंगभूमीची, पद्मगंधा प्रका.पुणे
7.डॉ.सत्येंद्र,लोकसाहित्यविज्ञान,शिवलाल अग्रवाल आणि कं. इलाहाबाद
8.अशोक रानडे, लोकसाहित्य संशोधनःएक उलट तपासणी मराठी संशोधन पत्रिका, मुंबई नोव्हेंबर डिसे 1982
9.ललिता हंडु, फोक ॲन्ड मिथ, सेंट्रल इन्स्टिटयुट ऑफ इंडियन लॅग्वेजेस म्हैसून

MRS 2 C दलित साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास

घटक १ दलित साहित्य संकल्पना व स्वरुप
घटक २ कोंडी – बाबुराव बागुल

घटक ३ तुझे बोट धरुन चाललो आहे — नामदेव ढसाळ
घटक ४ वाटा आडवाटा — वामन होवाळ

संदर्भ ग्रंथ

१.कवठेकर बाळकृष्ण — दलित साहित्य : एक आकलन,अजब पुस्तकालय, कोल्हापूर
२.कुलकर्णी.गो.म. — दलित साहित्य प्रवाह आणि प्रतिक्रिया, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
३.कऱ्हाडे, सदा.— दलित साहित्याच्या निर्मित्ताने, अभिनव प्रकाशन,मुंबई
४.जाधव,रा.ग — निळे पाणी,अभिजात प्रकाशन, कोल्हापूर
५.डांगळे, अर्जुन(संपा) —दलित साहित्य—एक अभ्यास, महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ,पुणे
६.फडके, भालचंद्र — दलित साहित्य वेदना आणि विद्रोह, श्रीविद्या प्रकाशन,पुणे १९७७
७.मनोहर,यशवंत — दलित साहित्य सिध्दांन्त आणि स्वरूप, प्रबोधन प्रकाशन, नागपूर, १९७८
८.मेश्राम,केशव (संपा) वाङ्.मयीन प्रवृत्तीः तत्त्वशोध (दादा गोरे गौरव ग्रंथ)प्रतिमा प्रकाशन, पुणे २००७
९.दत्ता भगत — दिशा अणि दिशांतर
१० दत्ता भगत — निळी वाटचाल
११.बाबुराव बागुल — दलित साहित्य : आजचे क्रांतिविज्ञान
११. विलास काळे — दलित कांदबरी
१२ कृष्णा किरवले (संपा.)समग्र लेखक बाबुराव बागुल

एम.ए.भाग २ तृतीय सत्र (सेमिस्टर — ३)

आवश्यक अभ्यासप्रत्रिका

MRC – 5 वर्णनात्मक भाषाविज्ञान

घटक १. भाषिक व्यवहाराचे स्वरूप
भाषा आणि संशोधन, भाषिक व भाषेतर संप्रेषण, भाषा आणि भाषण, भाषा आणि लेखन, भाषाविषयक दृष्टीकोण, भाषा आणि बोली, साहित्याची भाषा व व्यवहाराची भाषा, भाषा एक सामाजिकसंस्था

घटक २ वर्णनात्मक भाषाविज्ञानाचे स्वरूप
सोस्यूर,ब्लूमफील्ड व चॉम्स्की यांचा भाषाविषयक विचार
घटक ३ स्वनविचार
स्थान व प्रयत्नावर आधारित स्वनांचे वर्गीकरण, मानस्वर, उच्चार व लेखन यातील अंतर,
स्वन,स्वनिम,स्वनांतर,खंडात्मक व खंडधिष्ठित स्वनिम, मराठीचे स्वनिम
घटक ४ (अ) पदविचार
रूपिका,रूपिम,रूपिकांतर,रूपस्वनिमिका या संकल्पनांचे प्रकारभेद, प्रक्रियांसह स्पस्टीकरण
(ब) वाक्यविचार
प्रथमोस्थित संघटक,विश्लेषणपद्धतीचे स्वरुप रचनांचे प्रकार, स्तर,वाक्यांचे पृथक्करण

संदर्भ ग्रंथ

कानडे, मु. श्री.(संपा)– मराठीचा भाषिक अभ्यास, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे
कालेलकर, ना.गो –ध्वनिविचार.(आ. २ री)–मौज प्रकाशन, मुंबई, १९८०
गोविलकर, लीला – वर्णनात्मक भाषाविज्ञान, आरती प्रकाशन, डोंबविली, १९९२
धोंगडे, रमेश – अर्वाचीन मराठी, कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे १९८३
मालशे,मिलिंद – आधुनिक भाषाविज्ञान सिध्दान्त आणि उपयोजन, लोकवाड्.मय गृह, मुंबई, १९९५
मालशे, स.गं. व इतर.(संपा)–भाषाविज्ञान परिचय .(आ.२ री)–पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे २००४
आधुनिक भाषाविज्ञान सोमण, अंजली व काळे कल्याण.(संपा)– प्रतिमा प्रकाशन, पुणे १९९९

MRC – 6 एका वाड्.मयप्रकाराचा अभ्यास – कादंबरी

१.साहित्य प्रकारांची संकल्पना
२.कादंबरीची संकल्पना
३.कादंबऱ्यांचे प्रकार
४.मराठी कादंबरीची वाटचाल

संदर्भ ग्रंथ

धार आणि काठ : नरहर कुरुंदकर
मराठी कादंबरी पहिले शतक : कुसुमावती देशपांडे
मराठी कादंबरीचा इतिहास : चंद्रकांत बांदिवडेकर
कादंबरी आणि मराठी कादंबरी : उषा हस्तक
साहित्य : अध्यापन आणि प्रकार : संपा.सुधीर रसाळ आणि इतर
कादंबरीविषयी : हरिश्चंद्र थोरात
मराठी कादंबरी समाजशास्त्रीय समीक्षा : डॉ.रवींद्र ठाकूर
मराठी ग्रामीण कादंबरी : डॉ.रवींद्र ठाकूर
मराठी वाड्.मयाचा इतिहास (खंड ४ व ५) : संपा.रा.श्री.जोग
प्रदक्षिणा भाग १ व २ : कॉन्टिनेंटल प्रकाशन

ऐच्छिक अभ्यासपत्रिका

MRO 3 A संवाद माध्यमे आणि मराठी भाषा

१.भाषिक संज्ञापनाचे सामर्थ्य / भाषेची माध्यम म्हणून व साधन म्हणून / भाषिक उपयोजनाची विविध क्षेत्रे
२.विविध संवाद माध्यमांचे स्वरुप आणि व्याप्ती भाषा वापराचे स्वरुप , माध्यमाचे संवाद तंत्र
३.संवाद माध्यमातील भाषा वापरासाठी आवश्यक कौशल्ये आणि त्यांचे प्रशिक्षण
४.विविध संवाद माध्यमांसाठीचा संहितांचे लेखन

संदर्भ ग्रंथ

१.संवादशास्त्र – श्रीपाद जोशी
२.जाहिरात : यशोदा भागवत
३.माध्यम चित्रवाणी : आकाशानंद

MRO 3 B विश्व साहित्य

१. विश्व साहिल्याची संकल्पना
२..नाटककराच्या शोधात सहा पात्रे – पिरांदेल्लो/अनुवाद :माधव वाटवे
३. डॉ.झिवागो –बोरिस पास्तरनाक/आशा कर्दळे/मेहता
४.निवडक काफ्का / नीती बडवे

संदर्भ ग्रंथ

अक्षराचा श्रम केला/विलास सारंग/मौज प्रकाशन, मुंबई
पश्चिम प्रभा:– महेश एकलकुंचवार, विजय प्रकाशन नागपूर

MRC 3 Cतौलनिक साहित्यभ्यास : तात्त्विक विचार

घटक १ तौलनिक साहित्यभ्यासाचे स्वरुप उगम व वाटचाल
घटक २ सर्वसाधारण साहित्याभ्यास, राष्ट्रीय साहित्यभ्यास विश्वसाहित्य यांच्यापेक्षा तौलनिक साहित्यभ्यासाचा वेगळेपणा, महत्त्व व मर्यादा
घटक ३ भिन्न साहित्यातील आदानप्रदान व समानता, भारतीय साहित्य संकल्पना : स्वरूपविशेष
घटक ४ भारतीय साहित्याच्या संदर्भात तौलनिक साहित्याभ्यासाचे महत्त्व

संदर्भ ग्रंथ

चंद्रशेखर,जहागिरदार.(संपा)–तौलनिक साहित्याभ्यास : तत्त्वे आणि दिशा, वितरण कौन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे १९९२
आनंद पाटील – तौलनिक साहित्य नवे सिध्दांन्त, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद

MRO 3 D विज्ञान साहित्य

घटक १ .विज्ञान साहित्य संकल्पना व स्वरूप, विज्ञान आणि साहित्य परस्परसंबंध
घटक २ विज्ञान साहित्याचा आरंभ व वाटचाल, मराठी विज्ञान साहित्य
घटक ३ प्रेषित – जयंत नारळीकर
घटक ४ आभाळातून पडलेला माणूस – निरजंन घाटे

संदर्भ ग्रंथ

कुलकर्णी , दा.वि–विज्ञान साहित्य आणि संकल्पना निहारा प्रकाशन, पुणे
घाटे निरंजन, – विज्ञान साहित्यविश्व
जोशी, रा.श्री.(अनु)–साहित्य आणि विज्ञान महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ, मुंबई

MRO 3 E विशिष्ठ वाङ्.मयीन कालखंडाचा अभ्यास मध्ययुगीन – पद्य

घटक १ मध्ययुगीन वाङ्.मयाचे स्वरूप
घटक २ जनाबाईचे अभंग(संपा सुहासिनी इर्लेकर)
घटक ३ मनाचे श्लोक
घटक ४ सुभद्रा स्वयंवर – निरंजन माधव .(संपा रा.चि.ढेरे)

संदर्भ ग्रंथ

सुहासिनी इर्लेकर – समर्थ रामदासाची करुणाष्टके
सुहासिनी इर्लेकर – संत कवयित्री
द.सी.पंगू – प्राचीन मराठी कविपंचक
के.ना.वाटवे – पंडित कवी
ह.श्री.शेणोलीकर – प्राचीन मराठी वाङ्.मयाचे स्वरुप

एम.ए.भाग २ तृतीय सत्र (सेमिस्टर ३)

विशेष अभ्यास पत्रिका

MRS 3 A उपयोजित लेखन प्रक्रिया

घटक १ उपयोजनाची गरज आणि स्वरूप

विविध प्रसारमाध्यमांचे स्वरुप व वेगळेपण, विविध माध्यमांच्या संहिता(आकाशवाणी, दूरचित्रवाणी, जाहिरात, इंटरनेट)प्रमुख प्रकारांची लेखनप्रक्रिया प्रमुख प्रकारांचे रचनातत्वे, वैशिष्टये, वेगळेपण यांचे विवेचन

घटक२ उपयोजित लेखन : भाषा आणि भाषावापर

प्रमुख उपयोजित लेखनपध्दती भाषावापराचे स्वरूप / प्रत्येक लेखन प्रकाराचे भाषासापेक्ष वेगळेपण, लेखनासाठीच्या भाषिक क्षमतांचे विवेचन करणे.

घटक ३ नमुन्यांचा अभ्यास

प्रमुख उपयोजित लेखनप्रकारातील निवडक नमुन्यांचा विवेचक अभ्यास, निवडलेल्या नमुन्यांवर विद्यार्थ्यांना काम करावयास लावणे

घटक ४ प्रत्यक्ष उपयोजित लेखन

विद्यार्थ्यांकडून प्रत्यक्ष उपयोजित लेखन करवून घेणे, विद्यार्थ्यांना उपयोजनाचे प्रकार निवडण्याचे स्वातंत्र्य देणे, लेखनावर चर्चा, प्रकाशनासाठी प्रयत्न.

संदर्भ ग्रंथ :—

१.वृत्तविद्या — स.ह.देशपांडे
२.माध्यम चित्रवाणी — आकाशानंद
३The Internet Books-Dougles Comer,Perentic Hall of India- New Delhi
४ A Guide to the art of writing-Cacbridge Menas Pulication 1999 Allan Rebert
५.माध्यम : भाषा आणि भाषाव्यवहार — अशोक केळकर
६. जाहिरात — यशोदा भागवत

MRS 3 B मराठी लोकसाहित्य

घटक क.1 मराठी लोकसाहित्य प्रकार :
लोककथा, लोकगीत, प्रयोगरूप लोककला, म्हणी ,वाक्प्रचार
घटक क्र.२ मराठी लोककथा — ;संपा.मधुकर वाकोडे
घटक क्र.३ लोकसंस्कृतीतील स्त्रीरूपे — कृष्णा इंगोले

घटक क्र.४ मराठी ऐकीव ;संपा.द्ध विश्वनाथ शिंदे,

संदर्भ ग्रंथ

१.वैदेही कोळेकर, मराठी लोककथा, स्वरूपमीमांसा गोदावरी प्रका. औरंगाबाद
२.प्रभाकर मांडे, लोकसाहित्याचे स्वरूप परिमल प्रका, औरंगाबाद
३.साहेब खंदारे, लोकसाहित्य शब्द, आणि प्रयोग, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
४.प्रभाकर मांडे, लोकरंगभूमी, गोदावरी प्रका, औरंगाबाद
५.शदर व्यवहारे, लोकधर्मी नाटयाची जडणघडण, विश्वभारती प्रका,नागपूर
६.कमलाबाई देशपांडे, अपौरूपेय वाड्.मय
७.सरोजिनी बाबर, साजशिणगार, लोकसाहित्यमाला पुष्प ११ वे
८.आद्यरंगाचार्य ;अनु.रा.प्र.कानिटकरद्ध भारतीय लोकनाटय, नॅशनल बुक ट्रस्ट

MRS 3C ग्रामीण साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास

घटक १ ग्रामीण साहित्याची संकल्पना व स्वरूप
घटक २ जंगलझडी – उत्तम कोळगावकर
घटक ३ शिळान अधिक आठ कथा–उद्धव शेळके
घटक ४ बारोमास – सदानंद देशमुख

संदर्भ ग्रंथ :–

१.नागनाथ कोत्तापले – ग्रामीण साहित्य स्वरुप आणि शोध, मेहता प्रकाशन, पुणे १९८५
२.रवींद्र ठाकूर – मराठी ग्रामीण कादंबरी, मेहता प्रकाशन, पुणे
३.आनंद यादव – ग्रामीण साहित्य स्वरुप आणि समस्या, मेहता प्रकाशन, पुणे

एम.ए. भाग – दोन (चतुर्थ सत्र)

आवश्यक अभ्यासपत्रिका

MRC No.7 मराठीचा भाषिक अभ्यास

घटक १ मराठी भाषेची पूर्वपीठिका
प्राचीन अवस्था, मध्य अवस्था व अर्वाचीन अवस्था
आंतर–बहिर्वर्तुळ सिद्धांत आणि मराठी भाषा
घटक २ मराठीच्या बोली
बोली भूगोल, प्रमाण भाषा व बोली, मराठीच्या बोली वऱ्हाडी, अहिराणी व कोकणी
घटक ३ मराठी भाषेवरील इतर भाषांचा परिणाम

संस्कृत, प्राकृत, मराठी, कन्नड,तमिळ, तेलगू , फार्सी, इंग्रजी आणि पोर्तुगीज भाषा, हिंदी

घटक ४ मराठीचे व्याकरण

शब्दांच्या जाती,विभक्ती व प्रयोग

संदर्भ ग्रंथ

ना.गो.कालेलकर – भाषा,इतिहास आणि भूगोल, मौज प्रकाशन, मुंबई १९८५
कृ.पा.कुलकर्णी – मराठी भाषा उद्‌गम आणि विकास(आवृत्ती ३ री) मॉडर्न बुक डेपो, पुणे १९५७
मु.श्री.कानडे (संपा)मराठीचा भाषिक अभ्यास, श्रीविद्या प्रकाशन,पुणे १९७९
कल्याण काळे(संपा)वर्णनात्मक भाषाविज्ञाान : स्वरूप आणि पध्दती, गोखले एज्युकेशन सोसायटी, नाशिक १९८२
विश्वनाथ खैरे – मराठी भाषेचे मूळ, मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई, १९७०
मोरो केशव दामले – शास्त्रीय मराठी व्याकरण, देशमुख आणि कंपनी, पुणे १९७०
स.गं.मालशे व इतर (संपा) भाषाविज्ञान वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक, संजय प्रकाशन, पुणे १९८२
स.गं.मालशे व इतर (संपा) भाषाविज्ञान परिचय, पद्‌मगंधा प्रकाशन, पुणे (दुसरी आवृत्ती)२००५

MRC 8 निवडक मराठी कांदबऱ्याचा अभ्यास

१यमुना पर्यटन : बाबा पद्‌मनजी
२.पिराजी पाटील : धनुर्धारी
३.चक्र : जयवंत दळवी
४.भेट आणि फलश्रुती : रोहिणी कुलकर्णी

संदर्भ ग्रंथ

धार आणि काठ : नरहर कुरुंदकर
मराठी कादंबरी पहिले शतक : कुसुमावती देशपांडे
मराठी कांदबरीचा इतिहास : चंद्रकांत बांदिवडेकर
कादंबरी आणि मराठी कादंबरी : उषा हस्तक
साहित्य अध्यापन आणि प्रकार : संपा.सुधीर रसाळ आणि इतर
कादंबरीविषयी : हरिश्चंद्र थोरात
मराठी कादंबरी समाजशास्त्रीय समीक्षा : डॉ.रवींद्र ठाकूर
मराठी ग्रामीण कादंबरी : डॉ.रवींद्र ठाकूर
मराठी वाड्.मयाचा इतिहास (खंड ४ व ५): संपा.रा.श्री.जोग
प्रदक्षिणा भाग १ व २ : कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे

ऐच्छिक अभ्यास पत्रिका

MRO 4 A व्यवहारोपयोगी मराठी

घटक १ दैनंदिन व्यवहारोतील भाषेचा वापर

पत्रलेखन,अर्जलेखन, वृत्तांत लेखन, वृत्तपत्रासाठी प्रासंगिक लेखन,अहवाल लेखन, बातमीलेखन, संगणकासाठी मराठीचा वापर इत्यादी संदर्भातील भाषावापराचे वेगळेपण

घटक २ पत्रलेखन,अर्जलेखन व वृत्तांत लेखन, व अहवाल लेखन इत्यादीसाठीच्या कौशल्यांचे आणि पध्दतीचे विवेचन, लेखनाचे प्रात्यक्षिक,

घटक ३ वृत्तपत्रासाठी प्रासंगिक लेखन, बातमी लेखन, प्रवासवर्णनपर लेखन, माहितीपर लेखनासाठीच्या कौशल्याचें आणि पध्दतीचे विवेचन, लेखनाचे प्रात्यक्षिक, संगणकासाठी मराठी भाषाच्या वादाचे विवेचन

घटक ४ मुद्रित शोधनाचे स्वरुप

संदर्भ ग्रंथ

व्यावहारिक मराठी, कल्याण काळे व दत्तात्रय पुंडे – निराली प्रकाशन, पुणे १९९४
व्यावहारिक मराठी, स्नेहल तावरे (संपा) – स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे (दुसरी आवृत्ती)२००४

MRO 4 B अनुवाद प्रक्रिया

घटक १. ललित साहित्याच्या भाषांतराचा विशेष विचार
शैलीचा निर्णय, सांस्कृतिक भान, अनुवादाचे व्याकरणिक स्थान, मूळ साहित्यकृतीची वैशिष्टये.

घटक २ अनुवादाने लक्ष्य भाषेत कोणती भर पडते? परिणामकारक, चांगला समाधानकारक अनुवाद म्हणजे काय? अनुवाद कसा असावा?एका मूळ कृतीचे एकापेक्षा अधिक अनुवादात का होतात?अनुवादात काय हरवते व का? विविध वाड्.मयप्रकारांचे अनुवाद काळाने दुरावलेल्या साहित्याच्या अनुवादातील जबाबदारी.

घटक ३ भारतीय भाषांमधील परस्पर अनुवाद, इंग्रजीतून व हिंदीतून मराठी अनुवाद

घटक ४ अनुवाद परीक्षण, तपासणी या अभ्यासक्रमातील स्वाध्यायासाठी एखादा योग्य त्या लांबीच्या उताऱ्याचे अनुवाद करून घेणे.

संदर्भ ग्रंथ

१.भाषांतर मीमांसा – संपा.कल्याण काळे, अंजली सोमण, प्रतिमा, पुणे
२.अनुवाद : स्वरूप और – संपा.डॉ.त्रिभुवन राय, अनिल प्रकाशन,इलाहाबाद, १९९९
३.अनुवाद(त्रैमासिक)– प्रकाशक भारतीय अनुवाद परिषद, नई दिल्ली
४.कथांशताब्दी – संपा.विजया राजाध्यक्ष,अशोक रानडे ग्रंथाली, १९९३
५.आणि म्हणूनच – चंद्रकांत पाटील, प्रतिमा प्रकाशन, १९८८
६.Transliation studies : Susan Bassnet-Moguire
७ साहित्याची भाषा – भालचंद्र नेमाडे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद

MRO 4 C निवडक साहित्यकृतींच्या आधारे तौलनिक साहित्याभ्यास

घटक १ बनगरवाडी – व्यंकटेश माडगुळकर
घटक २ काळी माती हिरवी नाती – फणेश्वरनाथ रेणू,अनु,श्रीपाद जोशी
घटक ३ गाढवाचं लग्न – हरिभाऊ वडगावकर
घटक ४ जोकुमारस्वामी – चंद्रशेखर कंबार, अनु.अरुणकुमार इंगळे

संदर्भ ग्रंथ

चंद्रशेखर जहागिरदार(संपा)तौलनिक साहित्य तत्त्वे आणि दिशा,कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे १९९२
वसंत बापट – तौलनिक साहित्याभ्यास

MRO No.4 D आदिवासी साहित्य

घटक १. आदिवासी साहित्य संकल्पना व स्वरूपै
दलित साहित्य आणि आदिवासी साहित्य
घटक २ मराठी आदिवासी साहित्याची वाटचाल
घटक ३ ऊलगुलान – भुजंग मेश्राम
घटक ४ आदोर – नजुबाई गावीत

MRO No.4 E विशिष्ठ कालखंडाचा अभ्यास मध्ययुगीन – गद्य वाड्.मय

घटक १ लीळाचरित्र एकाक
घटक २ शिवछत्रपतींचे चरित्र – कृष्णाजी सभासद
घटक ३ पाणिपतची बखर – रघुनाथ यादव
घटक ४ श्री लक्ष्मीनारायण कल्याण नाटक–एकांकिका वाटचाल(संपा)भिडे, कुलकर्णी

संदर्भ ग्रंथ

श्री.रं.कुलकर्णी – प्राचीन मराठी गद्य–प्रेरणा आणि परंपरा, सिंधू पब्लिकेशन, मुंबई १९७०
बापूजी संकपाळ,बखर वाड्.मय–उद्गम आणि विकास, दास्ताने ॲन्ड कंपनी, पुणे १९८२
वसंत जोशी – महानुभाव संत, मॉडर्न बुक डेपो, पुणे १९७२

MRO No.4 F समाजभाषा विज्ञान

घटक १. समाजभाषा विज्ञानाचे स्वरूप
भाषिक सापेक्षावाद, भाषिक वर्तन व परिस्थितीचा संदर्भ, संदेशवहन, क्षमतेची संकल्पना, भाषिक भांडार व लघुक्षेत्र, भाषा व सामाजिक घडण, वांशिक संकल्पना, अर्थस्वरूपशास्त्र
घटक २ भाषा आणि समाज
भाषा एक सामाजिक प्रक्रिया, व्यक्तीच्या सामाजिककरणात भाषेचा सहभाग, आर्थिक वर्गव्यवस्था व भाषा, लिंगभेद व भाषा, भाषिक निषिध्दता, मराठी आणि समाज.
घटक ३ सामाजिक बोलीविज्ञान, भाषा व बोली, भाषा व भूगोल, सामाजिक बोलीविज्ञान, व्यावसायिकांची बोली, सांकेतिक बोली.
घटक ४ वरील अभ्यासक्रमाधारित कोल्हापूर परिसरातील भाषेचा समाजभाषाविज्ञानाच्या दृष्टीने अभ्यास करणे

संदर्भ ग्रंथ :– ना.गा.कालेलकर – भाषा इतिहास आणि भूगोल, मौज प्रकाशनगृह, मुंबई

कल्याण काळे व इतर(संपा)– भाषा आणि जीवन
रमेशर वरखेडे – समाजभाषाविज्ञान प्रमुख संकल्पना शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर
Hudson R.A.- Sociologustics

एम.ए भाग –१ (प्रथम सत्र)

ऐच्छिक अभ्यासपत्रिका

MRO 1A एका लेखकाचा अभ्यास : मध्ययुगीन – चोखामेळा

याला समकक्ष

एका लेखकाचा अभ्यास : मध्ययुगीन–म्हाइंभट

एम.ए भाग –१ (व्दितीय सत्र)

ऐच्छिक अभ्यासपत्रिका

MRO 2A एका लेखकाचा अभ्यास :अर्वाचीन दुर्गा भागवत

याला समकक्ष
एका लेखकाचा अभ्यास : अर्वाचीन विंदा.करंदीकर

एम.ए भाग –२ (तृतीय सत्र)

आवश्यक अभ्यासपत्रिका

MRC 6 – एका वाङ्.मयप्रकाराचा अभ्यास : कादंबरी

याला समकक्ष

एका वाङ्.मयप्रकाराचा अभ्यास : कविता

एम.ए भाग –२ (चतुर्थ सत्र)

आवश्यक अभ्यासपत्रिका

MRC 8 निवडक मराठी कांदबऱ्याचा अभ्यास

याला समकक्ष

निवडक मराठी कविता संग्रहांचा अभ्यास

नवीन अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०११–१२ पासून लागू करण्यात आला आहे.

ऑक्टोबर/नोंव्हेबर २०११ या परीक्षेसाठी एम.ए.भाग १(सेमि १)व एम.ए.भाग २(सेमि ३) च्या अभ्यासक्रमाची परीक्षा घेतली जाईल

मार्च /एप्रिल २०१२ या परीक्षेसाठी एम.ए.भाग १(सेमि २)व एम.ए.भाग २(सेमि ४) च्या अभ्यासक्रमाची परीक्षा घेतली जाईल

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरुप

प्रश्न .१ बहुपर्यायी प्रश्न (Multiple choice question) १० गुण

प्रश्न २ दीर्घोत्तरी प्रश्न ६० गुण
(पाच पैकी ३ प्रश्न सोडवा)

प्रश्न ३ टीपा लिहा १० गुण
(तीन पैकी २ प्रश्न सोडवा)

एम.ए भाग –१ (प्रथम सत्र)

ऐच्छिक अभ्यासपत्रिका

MRO 1A एका लेखकाचा अभ्यास : मध्ययुगीन – चोखामेळा

याला समकक्ष

एका लेखकाचा अभ्यास : मध्ययुगीन–म्हाइंभट

एम.ए भाग –२ (तृतीय सत्र)

ऐच्छिक अभ्यासपत्रिका

MR0 2A – एका लेखकांचा अभ्यास अर्वाचीन: दुर्गा भागवत

याला समकक्ष

एका वाङ्.मयप्रकाराचा अभ्यास अर्वाचीन : विंदा करंदीकर

नवीन अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०११–१२ पासून लागू करण्यात आला आहे.

ऑक्टोबर/नोंव्हेबर २०११ या परीक्षेसाठी एम.ए.भाग १(सेमि १) नवीन अभ्यासक्रमाप्रमाणे व एम.ए.भाग २(सेमि ३) च्या जुन्या अभ्यासक्रमाप्रमाणे परीक्षा घेतली जाईल